

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۳/۱۴

احسان الله ارینزی

افریقا

(قسمت چهل و دوم)

گابون Gabon

(قسمت دوم)

جغرافیای اقتصادی:

نظر اجمالی: عاید سرانه سالانه گابون، به مقایسه تعداد زیادی از کشور های استوایی افریقا، چهار برابر بیشتر است که در نتیجه فقر و غربت بی مثال گذشته درین کشور فوق العاده کاهش یافته است، اما چون این عواید به شیوه عادلانه تقسیم نمی شوند هنوز هم تعدادی از مردم گابون نادر هستند.

قبل از کشف و استخراج تیل در دهه ۷۰ قرن ۲۰، اقتصاد گابون بالای چوب و منگنیز تکیه داشت. عواید تیل گابون در سال ۲۰۱۰، ۵۰٪ تولید ناخالص داخلی، ۷۰٪ عواید ملی و ۸۷٪ صادرات این کشور را تشکیل میداد. مطالعات نشان میدهد که بعضی چاه های نفت گابون در مناطق ساحلی اکنون خشک شده و ذخیره های آن به پایان رسیده اند.

امروز گابون از لحاظ داشتن منابع طبیعی یک کشور ثروتمند است. ذخایر تیل، منگنیز، رابر، قوای کار جوان و نسبتاً مسلکی و علاقمندی سرمایه گذاران خارجی به کار و سرمایه گذاری درین کشور، از عوامل مثبت انکشاف اقتصادی بحساب میروند، اما بعلت مدیریت ضعیف امور مالی یک سلسله مشکلات اقتصادی دست به گریبان است. رییس جمهوری فعلی گابون تلاش میکند تا شفافیت را بیشتر ساخت و در قسمت سهولت های اداری، حقوقی و قانونی به سرمایه گذاری داخلی و خارجی شرایط بهتر را فراهم نماید.

تولید ناخالص داخلی GDP: 46.47 بلیون \$ (۲۰۲۳).

رشد سالانه تولید ناخالص داخلی یا GDP: 2.45%

عاید سرانه سالانه: \$ ۱۸۷۰۰

ساختار سکتوری تولید ناخالص داخلی: زراعت 6.5%، صنعت 53.5% و خدمات 38.2% (۲۰۱۷).

انفلاسیون: 1.18% (۲۰۲۳).

نیروی کار: ۸۲۴۴۰۰ نفر (۲۰۲۴). زراعت 64%، صنعت 12% و خدمات 24% (۲۰۰۵).

نرخ بیکاری: 20.1% (۲۰۲۴).

زندگی زیر خط فقر: 33.4% (۲۰۱۷).

بودجه: عواید 2.93 بلیون \$ و مصارف ۲,۷۳ بلیون \$ (۲۰۲۱).

صنعت: استخراج و پروسس تیلی، منگنیز، طلا و استخراج بسیار کم یورانیم، مواد خوراکی، منسوجات، چوب، فرنیچر و پلاستی وود، سمنت، مواد نفتی، مواد کیمیاوی، انرژی برق، اسلحه مهمات و تجهیزات، ترمیم کشتی های کوچک، اشیای چرمی و کارهای دستی.

رشد سالانه تولیدات صنعتی: 3.94%

تولید برق: ۷۸۴۰۰۰ kW (۲۰۲۰). از تیل 40.6%، از آب 59% و از منابع جدید 0.4%

مصرف برق: ۳/۱۴ بلیون kWh (۲۰۱۹)

د پانو شمیره: له 1 تر 6

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولی

واردات برق: ۵۱۱ میلیون kWh (۲۰۱۹)،
 تولید تیل خام: ۱۷۵۰۰۰ بیرل - روز (۲۰۲۱)،
 صادرات تیل خام: ۱۷۸۵۰۰ بیرل - روز (۲۰۱۹)،
 ذخیره تیل: ۲ بلیون بیرل (اول جنوری - ۲۰۲۱)،
 تولید تیل پاک: ۱۶۵۸۰ بیرل - روز (۲۰۱۷)،
 مصرف تیل: ۱۹۴۰۰ بیرل - روز (۲۰۱۹)،
 صادرات تیل: ۶۶۰۰ بیرل - روز (۲۰۱۵)،
 واردات تیل: ۱۰۶۸۰ بیرل - روز،
 تولید گاز: ۳۱۹/۱ میلیون متر مکعب - سال (۲۰۱۹)،
 مصرف گاز: ۳۱۹/۱ بلیون متر مکعب - سال،
 ذخیره گاز: ۲۵/۹۹ بلیون متر مکعب (اول جنوری - ۲۰۱۹).

زراعت: 19% زمین های گابون قابل زرع است که 1.2% تحت زرع بوده و 17.8% ان را چراگاه ها تشکیل میدهد. 53% زمین های گابون را جنگلات و 10% باقی مانده را دریاها، شهرها، مناطق کار و تولید و محلات بود و باش روستایی تشکیل میدهد. در سال ۲۰۱۲ موزی 40km² زمین این کشور کشت میشد. 64% مردم این کشور در عرصه زراعت و جنگلداری مصروف کار اند و 5% تولید ناخالص داخلی ازین سکتور بدست می آید. چوب، رابر، مانیاک، جواری، کچالوی شری، برنج، قهوه، ککو، خرما، نیشکر، انواع میوه ها، سبزی، گوشت، لبنیات، تخم مرغ و علوفه از محصولات مهم زراعتی و مالداری این کشور به شمار میروند. مالداری: باوجودیکه گابون چراگاههای سرسبز دارد، اما سکتور مالداری آن بسیار محدود است. امراض حیوانی و موجودیت مگس Tse - Tse از عوامل عمده این محدودیت است. مردم تنها در مناطق جنوب غربی این کشور به پرورش مواشی مصروف اند. بز ۲۵۰۰۰۰، گاو ۵۲۰۰۰، خوک ۷۷۰۰۰ و مرغ خانگی و فارمی ۳/۵ میلیون قطعه. معادن: تیل، گاز طبیعی، منگنیز، یورانیم، طلا، سنگ آهن، سرب، فاسفیت، مس، الماس (کم)، یورانیم (کم) و نیوبیم. صادرات: به ارزش مجموعی ۱۲,۳۵ بلیون \$ (۲۰۲۳).

تیل خام، چوب، سنگ آهن، منگنیز، یورانیم، الماس، طلا، پوست، قهوه، ککو، مرچ سیاه و کارهای دستی. شرکای بزرگ تجاری: چین 26%، اندونیزیا 8%، اسپانیا 7%، اسرائیل 6% و جمهوری کانگو 5% واردات: به ارزش مجموعی 5.38 بلیون \$ (2023).

ماشین آلات، فابریکات کوچک، وسایل استخراج معادن، وسایط نقلیه، پرزه جات، مواد کیمیاوی، تیل و مشتقات پتروشیمی، اشیای استهلاکی، مواد خوراکی، مواد ساختمانی، اشیای برقی، تنباکو، اسلحه و مهمات. شرکای بزرگ تجاری: فرانسه 14%، چین 13%، کوریای جنوبی 13%، آیالات متحده آمریکا 7% و هند 4% (۲۰۲۳).

قروض خارجی: 6.44 بلیون \$ (۳۱ دسمبر - ۲۰۲۳).

واحد پولی: فرانک (Francs (CAF

یک دلار امریکایی = ۵۵۸,۳۸ (۳۰ جون - ۲۰۲۵).

سال مالی: عیسوی گریگوری.

سیستم وزنی: متریک و اوزان محلی.

ترانسپورت: گابون 649km خط آهن، 14300km سرک (900km پخته و 13400km خامه)، 1600km راه آبی داخلی، 807km پایپ لاین برای انتقال گاز طبیعی، 1639km برای نفت و 3Km نل برای آب و ۶۲ کشتی تجاری (با ظرفیت 1000GRT یا بیشتر از آن) دارد.

□

1	Bulk Carrier	کشتی های بزرگ
17	General Cargo	کارگو عمومی
17	Oil tanker	تانکر مواد نفتی
27	Other	سایر

□

۳۰	خامه	میدانهای هوایی: مجموعاً ۴۴ (۲۰۲۱)
-	۱	رنوی طولتـر از 3047m
-	۲	رنوی از 2438m تا 3047m

د پانوی شمیره: له 2 تر 6

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

۷	۹	رنوی از 1524m تا 2437m
۹	۱	رنوی از 914m تا 1523m
۱۴	۱	رنوی کوتاه تر از 914m

میدان هلیکوپتر: ۶ (۲۰۲۰).

اولین شرکت خدمات هوایی ملکی در گابون، در سال ۱۹۷۵ بنام Air African Gabon تاسیس گردید. امروز این کشور ۴ خط هوایی دارد که Afrijet و La Nationule از مهمترین های آن است که در سال ۲۰۲۰ با ۱۲ بال طیاره داشت و مصروف پرواز های داخلی و چند مقصد خارجی بودند. ۳۸۰۰۰ موتر تیزرفتار، بس، لاری، تانکر و سایر وسایط نقلیه ساختمانی و معدنکاری.

بنادر: کانگو Congo، لمبارین Lambarene، لیبرویل Liberville، مایومبا Mayumba، اونده Owenda، پورت جنتال Port – Gentil، کپ لوییز Cap Lopez، گمبا Gamba و لوسیندا Locinda. مخابرات: کود تلفون (۲۰۲۱). تعداد تلفون های دیجتل ۴۳۰۰۰ و همراه ۳ میلیون (۲۰۲۱). حکومت گابون در سال ۱۹۹۹ بعد از ایجاد تغییرات اساسی در قوانین سرمایه گذاری خود به ۳ شرکت عرضه خدمات تلفون همراه و دو شرکت ISP اجازه داد که درین کشور سرمایه گذاری نمایند. گابون برای ارتباطات داخلی خود، مایکرویف، رادیو تلفون، سیستم های پیشرفته Troposphere Scatter خدمات تلفون همراه و ۱۲ سنیشن زمینی برای ماهواره داخلی دارد.

کیبل های نوری زیرآبی 3-SAT، WASC، ACE و Gentil از سواحل گابون میگذرد که این کشور را با افریقای غربی و اروپا وصل میکند. این کشور برای ارتباطات خارجی خود، برای ماهواره اتلسات بحر اتلس ۳ سنیشن زمینی در خاک خود دارد.

رسانه ها: به اساس راپور خبرنگاران بدون سرحد، گابون هنوز تا آزادی مطبوعات و بیان راه درازی در پیش دارد و اکثریت رسانه های چاپی، شنیداری و برقی تا هنوز یا دولتی هستند و یا در نوع سانسور خودی بسر میبرند. گابون دو رادیو و دو تلویزیون دولتی دارد. طی ده سال گذشته سه TV و ۱۰ رادیوی خصوصی FM نیز نشرات شان را درین کشور آغاز کرده اند. مردم گابون میتوانند که نشرات و برنامه های شبکه های تلویزیونی خارجی را از طریق کیبل، انترنت و ماهواره ببینند و بشنوند. کانال های رادیویی و تلویزیونی گابون نشرات شان را به زبان های فرانسوی، فانگ Fang، مین Myene، باپونو Bapounou، بایوندو و باندجایی پیشکش میکنند.

□

شرح وسایل انتشاراتی موجی در گابون (۲۰۲۰)			
مراکز نشرات رادیویی	AM = 2 و SW = 10	کل تعداد رادیو	۵,۲۷ میلیون
مراکز نشرات تلویزیونی	۵	کل تعداد TV	۵ میلیون

کود انترنت: ga.

مشترکین انترنت: ۱۳۷۹۹۵۱ نفر. 72% مردم (۲۰۲۳).

انکشاف اجتماعی: گابون بادر نظر داشت تولید ناخالص داخلی و عاید سرانه سالانه، از جمله کشور های ثروتمند و پیشرفته افریقا و جهان به حساب می آید. به اساس معلومات CIA World Factbook – 2021 هر باشنده این کشور سالانه بطور متوسط \$ 18700 عاید دارد، که از ارقام خوب در جهان است و تقریباً ۲۰ – ۳۰ بار بیشتر از عاید مردم افغانستان است.

84.7% مردم گابون بالای ۱۵ سال (مردان 85.9% و زنان 83.4%) دارای تعلیمات متوسط، مسلکی و یا عالی هستند، تعلیم و تربیه برای اطفال ۶-۱۶ سال الزامی و بعضاً رایگان است، جوانان بطور متوسط ۱۴ سال درس میخوانند، 99% اطفال واجد شرایط به مکاتب میروند، دولت 3.2% تولید ناخالص ملی را به امر انکشاف معارف و تحصیلات عالی اختصاص داده و با سکتور خصوصی یکجا میکوشند تا امکانات تعلیم و تربیه معیاری برای کودکان و جوانان کشور و تربیه خوب فراهم سازند.

تعلیم و تربیه در گابون از کودکستان آغاز و به اسناد پوهنتون به پایان میرسد. رفتن به کودکستان تقریباً الزامی؛ اما رایگان نیست. نوعیت تعلیم و تربیه و نصاب تعلیمی کشور گابون از روی مدل فرانسه کاپی شده که برای انکشاف اقتصادی و اجتماعی گابون موثر تمام شده است.

مکاتب ابتداییه ۶ سال (۷-۱۲ ساله) است که متعلمین در آن زبان محلی، زبان فرانسوی، اخلاق، معلومات مدنی، جغرافیه، حساب و مذهب می آموزند. مکاتب متوسطه ۳ سال (۱۲-۱۵ سال) اند که رایگان است و متعلمین به

د پاپو شمیره: له 3 تر 6

افغان جرمن آنالین په درنیت تاسو همکارۍ ته رابولۍ. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لیکنیزې بنې پازوالې د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

فراگیری کمپیوتر، زبان خارجی، کیمیا، فزیک، ورزش و موسیقی می آموزند. بعد از این لیسه شروع میشود که ۳ نوع اند: لیسه های علوم ساینس، لیسه های علوم اجتماعی و مکاتب فنی و مسلکی. لیسه های فنی و مسلکی ۲ - ۴ سال اند که جوانان را برای کار های عملی در گابون و سایر کشورها تربیت مینمایند. گابون برای مکاتب فنی و مسلکی و موسسات تحصیلات عالی فنی و مسلکی، وزارت تدریسات تخنیکي و تربیه مسلکی دارد که جوانان وطن را در بیش از ۴۵ کورس کار های عملی تا بخش های مهم اقتصاد، تربیه معلم، خانه سازی، هوتلداری، سلمانی و آرایش و کار های تخنیکي تربیت مینمایند. گابون دو پوهنتون (پوهنتون بانگو عمر و پوهنتون تکنالوژیکی Masuku) و یک انستیتوت تحصیلات عالی دارد. پوهنتون بانگو عمر که در سال ۱۹۷۸ تاسیس شده، حال در فاکولته های اداره عامه، انجنیری، جنگلداری، حقوق، ادبیات، مدیریت، تربیه معلم و طب بیش از ۵۷۰۰ محصل دارد. گابون در پهلوی ۳ نهاد معتبر فوق الذکر دولتی، ۷ موسسه تحصیلات عالی خصوصی نیز دارد.

□

شرح مراکز تعلیمی گابون (۲۰۲۰)			
نوع مرکز تعلیمی	تعداد مرکز	مجموع آموزنده	مجموع آموزگار
مکاتب ابتدائی	۱۱۶۰	۷۰۰۰۰۰	۳۵۰۰۰
مکاتب متوسطه	۷۵۰	۴۵۰۰۰۰	۲۲۵۰۰
مکاتب فنی و مسلکی	۴۵	۲۰۰۰۰	۱۷۵۰
تحصیلات عالی	۱۰	۱۲۰۰۰	۱۰۰۰

گابون ۱۲ روزنامه سراسری، ۹ روزنامه محلی و ۱۴۵ مجله هفته گی، ماهنامه و گاهنامه دارد که 50% به زبان فرانسوی و متباقی به زبان های محلی (فانگ، زبیبی، باپونو و باندجایی) به نشر میرسند. Gabon و Ge Lunion Review از مهمترین این روزنامه ها بشمار میروند. هر سال بطور متوسط ۱۵۰۰ عنوان کتاب جدید علمی، هنری، ادبی، تخنیکي و معلوماتی نشر می شود و هر نفر سالانه بطور اوسط 1.4Kg کاغذ را برای نوشتن، خواندن و نشرات به مصرف میرساند.

محیط زیست در گابون بعلت افزایش فعالیت های مراکز صنعتی و وسایط نقلیه بی توجهی مقامات دولتی و سطح پایین احساس مسوولیت های اجتماعی خساره مند گردیده توجه به صحت عامه در گابون در مقایسه با اکثریت کشورهای افریقای بهتر است، دولت درین قسمت فعالتر است و بیمه های انکشاف مییابد در اوقات بیماری، معلولیت، بیکاری، تقاعد و مرگ با مردم کمک کند.

دولت گابون 2.7% تولید ناخالص داخلی خود را به صحت مردم (کلینیکها، شفاخانه ها، واکسین، دندان، زیبایی، ادویه، تحقیقات و امور انکشافی) اختصاص داده (۲۰۲۱)، افزایش سالانه نفوس 2.4% است (۲۰۲۲) که در دنیا درجه بیست و هشتم را به خود اختصاص میدهد، در ۱۰۰۰ طفل نو تولد ۲۸/۵۶ نفر میمیرند که در دنیا پنجاه و هفتم میشود، عمر وسطی مردم به ۶۹/۷ نزدیک شده، یک زن در کل عمر بطور وسطی ۳/۳۱ طفل بدنیا می آورد که در دنیا جایگاه چهل و سوم را دارد، 6.4% کودکان زیر پنج سالگی وزن کافی ندارد، 97.2% مردم به آب صحتی آشامیدنی دسترسی دارند، 81.3% تشنابها صحتی و عصری اند، حدود ۴۶۰۰۰ نفر با HIV/AIDS زندگی میکنند، هر سال بطور متوسط کمتر از ۱۰۰۰ نفر بعلت این مریضی میمیرند و در ۱۰۰۰۰۰ نفر ۵۰ نفر توبرکلوز دارند.

قانون اساسی گابون حقوق تمام اتباع بشمول زنان را مساوی قبول نموده و قانون مدنی کشور توجه به حقوق زنان را در صدر وظایف حکومتی قرار داده است. از همینرو اوضاع بهتر شده و سهم زنان در امور تعلیم، کار، ورزش و امور سیاسی افزایش یافته میروند.

در گابون برای هر ۴ نفر یک TV، به ۴/۲ نفر یک رادیو، برای ۲۰ متعلم یک معلم، به ۱۲ محصل یک استاد، به هر نفر یک تلفون دیجتل، به هر نفر ۱/۳ تلفون همراه، به ۱۵۴۰ نفر یک داکتر عمومی و به ۱۶۰ یک بستر شفاخانه می رسد، 92% مردم برق (شهری 99% و اطراف 39%) (۲۰۱۹) و 72% انترنت دارند.

امکانات برای انکشاف امور هنری و فرهنگی از قبیل رشد موسیقی، پرداختن به کارهای هنری از قبیل تیاتر و سینما، تولید فلم و رونق موزیم ها و سایر امور فرهنگی بهتر است.

قوای مسلح: قوای زمینی، قوای بحری، قوای هوایی، پولیس و امنیت ملی. سن خدمت عسکری: 18 ساله، مدت خدمت 2 سال، داوطلب، زنان میتوانند در شعبات ملکی و خدماتی صحتی قوای مسلح گابون کار کنند.

سهم مصارف عسکری در تولید ناخالص داخلی: 1.5% (۲۰۲۲).

د پانو شمیره: له 4 تر6

افغان جرمن آنالین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولی

منازعات منطقوی: منازعه گابون با گینه استوایی یک جزیره کوچکتر و تعیین حدود سرحدی آبی در مورد ادعای مالکیت بالای جزیره بان Mbone Island تا هنوز به پایان نه رسیده است. ملل متحد طی ۱۰ سال گذشته هر دو طرف را تشویق نموده تا این معضله را به پایان رسانند. عساکر گابون این جزیره را چند سال قبل تصرف کرده که تا هنوز هم تحت کنترل آنها قرار دارد. مواد مخدر: ندارد.

تاریخ: مطالعات و تحقیقات باستان شناسان، درباره ظروف قدیمی و باستانی، بدست آمده از جنگل های گابون نشان میدهد که انسانها در عصر پارینه سنگی درین سرزمین زنده گی میکردند. از تاریخ زنده گی انسان تا سده ۱۶م چیزی از گابون در دست نیست. بنظر میرسد که طی صدها سال اخیر کسی درین سرزمین نبوده و نشانه های از زنده گی آن ها دیده نمی شود.

بانتوها در قرن ۱۶ و فانگ ها در قرن ۱۷ به این سرزمین مهاجرت کردند و در آنجا مسکن گزین شدند. پرتگالی ها نخستین کسانی بودند که در سال ۱۴۷۲، از اروپا به سواحل گابون امروزی رسیدند. با سپری شدن مدت کوتاهی، مراکز برده فروشی و سایر مراکز تجارتي اروپایی ها، در مناطق ساحلی اعمار گردید. بعد از آن سوداگران پرتگالی، فرانسوی، برتانوی و هالندی دهکده های جدید خود را برای سکونت اعمار نمودند، اما بعلت ارتفاع زیاد گابون و موجودیت جنگلات انبوه، تا اواسط قرن ۱۹، راه هایی پیشرفتن اروپایی ها بسوی مناطق مرکزی گابون باز نشد و تحقیقات و مطالعاتی برای شناخت این مناطق صورت نگرفت.

در ۱۸۳۹ فرانسه کار اعمار یک شهرک برای مهاجرین در کنار خلیج گابون آغاز نمود. فرانسوی ها در آنوقت مناطق ساحلی و مرکزی گابون را نیز ملکیت خود حساب میکردند و به اساس همین ادعا برای تصرف آن دست بکار شدند. کار اعمار شهر بندری لیبرویل در ۱۸۴۹ پایان یافت و جریان اشغال خاک گابون در ۱۸۸۲ تکمیل گردید.

در سال ۱۸۸۵ سواحل شرقی دریای کانگو، بحیث ملکیت فرانسه از سوی کنگره برلین به رسمیت شناخته شد. پنج سال بعد یک حصه کانگوی فرانسوی بطور رسمی، در لست مستعمرات فرانسه شامل و در سال ۱۹۱۰ گابون بحیث یک مستعمره جداگانه به افریقای استوایی فرانسه پیوست.

بعد از پایان جنگ دوم جهانی، احساسات آزادی خواهی مردم گابون تقویت گردید و نخستین جماعت سیاسی نیز بمیان آمد. جماعت هاییکه برای ایجاد یک ملت یک مشیت و یکپارچه دست بکار شدند و مردم را در راه مبارزه برای بدست آوردن استقلال تحریک و تشویق میکرد. در سال ۱۹۵۶ نخستین حکومت و شورای محلی ایجاد شد که خود مختاری محدود داشت.

در سال ۱۹۵۸ گابون در چوکات جامعه فرانسوی French Community، نظام جمهوری خودمختار اعلام نمود. روز ۱۷ اگست سال ۱۹۶۰ قراردادی میان مقامات گابون و فرانسه به امضا رسید که به اساس آن، استقلال کامل به این کشور اعطا گردید. لیوان مبا Leon MBa بحیث رییس جمهور پذیرفته شد و گابون عضویت سازمان ملل متحد را بدست آورد.

گابون از لحاظ داشتن منابع طبیعی غنی و ثروتمند است. سنگ آهن، یورانیم، منگنیزیم و تیل درین کشور بطور خاص قابل یادآوری است. در دهه ۶ قرن ۲۰، ذخایر تیل در مناطق رایبکونا و پورژانتی، از سوی کمپنی شل کشف گردید که بعد از لیبیا، گابون را بحیث دومین کشور بزرگ نفت خیز افریقا معرفی میکرد.

بعد از کشف تیل قراردادهایی از سوی شرکت های فرانسوی، امریکایی و برازیلی با دولت گابون به امضا رسید که در قسمت های سروی، استخراج، انتقال و تصفیه تیل، درین کشور سرمایه گذاری میکردند و گابون به صادر کننده تیل تبدیل میشد.

در نتیجه صادرات تیل عواید گابون بحدی افزایش یافت که امکانات سرمایه گذاری در بخش های مختلف اقتصاد فراهم گردید.

در سال ۱۹۶۰ یک قرارداد کمک نظامی میان گابون و فرانسه به امضا رسید و یک تعداد نظامی های فرانسوی در گابون جابجا شدند.

در سال ۱۹۶۱ رییس جمهور لیون مبا باز رای مردم را به دست آورد، اما نظامیان از راه کودتا اقدام نمودند که با مخالفت نظامیان فرانسوی روبرو شده و لیون مبا دوباره زمام امور را در دست گرفت.

مبا در سال ۱۹۷۶ در گذشت و البرت برنارد بونگو که معاون رییس جمهور بود بجای او منصوب شد. در سال ۱۹۶۸ حزب دموکراتیک گابون، از سوی بونگو تاسیس شد که یگانه حزب سیاسی و رسمی این کشور بود. بعد از آن بونگو به امریکا، فرانسه و دوستان فرانسه مانند سنیگال، ساحل عاج، چاد و افریقای مرکزی نزدیک شد و روابط میان آنها توسعه یافت. بونگو در انتخابات سال ۱۹۷۳ باز هم بحیث رییس جمهور گابون باقی ماند، به دین اسلام مشرف شد و نام عمر بونگو El Hadi Omer Bongo را برای خود انتخاب کرد.

در سال ۱۹۷۵ قراردادهای بزرگ اقتصادی میان گابون و بازار مشترک اروپا و گابون و اسراییل به امضا رسید و گابون بحیث عضو OPEC پذیرفته شد. عمر بونگو باز هم در انتخابات سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۶ رای مردم را بدست

آورد، اما با مخالفت مردم روبرو شد. در آن روزها فرانسه در امور دولتی گابون بیشتر دست درازی میکرد و فساد اداری گسترش می یافت، مردم نیز مجبور شدند که صدای اعتراض شان را به گوش زمامداران رسانیده و راه مخالفت را در پیش بگیرند.

شماری از مخالفان مورنا جنبش ملی بازسازی و اعمار مجدد را تاسیس نمودند. در سال ۱۹۸۲ تعداد زیادی رهبران مورنا از سوی دولت زندانی شدند. در سال ۱۹۸۴ عمر بونگو به فرانسه رفت و از آن کشور دیدن میکرد که مورد انتقاد قرار گرفت و با مخالفت عناصر روشنفکر و آزادی خواه روبرو شد.

در سال ۱۹۸۹ زمانیکه فشارهای مخالفان و مردم عام بالای عمر بونگو تا حد زیادی افزایش یافت، وی بعضی تعدیلات در مواد قانون اساسی را پذیرفت و دروازه ها را به روی تمام احزاب باز کرد. در سال ۱۹۸۹ رهبر حزب ترقی خواه گابون، در شهر ساحلی لیبرویل کشته شد. مردم عکس العمل نشان داد و شهر پورژانتی بحدی ناآرام و بی ثبات شد که ۵۰۰۰ فرانسوی ملکی از آن خارج شدند.

در ۱۹۹۰ برگزاری انتخابات عاجل از سوی عمر بونگو اعلان شد، اما چون مخالفان نامزد یگانه نداشتند بعلت تقسیم رای ناکام مانده و بونگو یک بار دگر بحیث رییس جمهور این کشور سوگند وفاداری یاد کرد. در سال ۱۹۹۳ زمانیکه عمر بونگو برای ششمین دوره، باز هم زمام امور را در دست گرفت، مخالفان عکس العمل نشان دادند و راهپیمایی ها کردند که در نتیجه آن ۳۰ نفر کشته و تعداد زیادی زخمی شدند. انتخابات پارلمانی سال ۱۹۹۶ گابون باز هم به نفع حزب دموکراتیک تحت رهبری عمر بونگو پایان یافت. در سال ۱۹۹۸ مخالفان از ملل متحد خواستند که بخاطر جلوگیری از تخطی و تقلب در انتخابات ریاست جمهوری، ناظران شان را به گابون بفرستند، اما باز هم ادامه عمر بونگو با رای مردم برنده اعلان شد.

عمر بونگو روز هشتم ماه جون ۲۰۰۹ درگذشت و حاکمیت ۳۲ ساله اش به پایان رسید. بعد از وفات رییس جمهور **Race Rogombe** رییس سنا ریاست دوره موقت را بدوش گرفت. روز ۳۰ اگست انتخابات برگزار گردید که در نتیجه آن علی بن بونگو پسر عمر بونگو آرای مردم را بدست آورد و زمام امور گابون را در دست گرفت. در انتخابات سال ۲۰۱۶ اپوزیسیون علی بن بونگو را به تخطی و تقلب در صندوق های رای متهم نمود. اتهام ایکه از طرف محکمه قانون اساسی رد شد و او را به سوگند وفاداری دعوت نمود.

علی بن بونگو در انتخابات سال ۲۰۲۳ نیز برنده شد، اما حوصله اردو سرآمد و چند روز بعد از حلف وفاداری، او را از صحنه بیرون زد و کمیته دوره انتقالی اداره کشور را بدست گرفت. این کمیته در قدم اول رییس جمهور متهم به تقلب و غلطی در انتخابات را دستگیر و محبوس نمود.

در ماه سپتمبر همین سال جنرال بریس اولیگوی **Brico Oligui** بحیث رییس دوره انتقالی و احیای مجدد بنیاد های دولتی، حلف وفاداری بجا آورد، که تا حال در قدرت میباشد.

روابط افغانستان با گابون: در کتاب وزارت امور خارجه افغانستان (افغانستان و جهان - کشورهای آسیایی و افریقایی) منتشره سال ۲۰۰۴ ریاست مطالعات منطقوی وزارت خارجه جمهوری اسلامی افغانستان، معرفی کشور گابون نیامده و این میرساند که افغانستان و گابون هیچگاهی، روابط سیاسی نداشته اند.